

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 5CoP/47/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1517202823
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 06. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Boris Minks
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:1517202823.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Borisa Minksa a sudcov Mgr. Andrey Szombathovej - Polákovej a JUDr. Olivera Kolenčíka, v konaní o návrhu osoby, o ktorej spôsobilosti na právne úkony sa koná: K. J., nar. XX.X.XXXX, t. č. bytom S. B. R., Ul. R. XXB, F., zastúpený zákonným zástupcom, súdom ustanoveným opatrovníkom: S. - B. R., Ul. R. XXB, F., o odvolaní navrhovateľa - K. J. proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 12. októbra 2017, č. k. 16Ps/7/2017-65, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Komárno (súd prvej inštancie podľa § 12 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, ďalej len „CSP“) rozhodol rozsudkom tak, že zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V. č.k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 8.12.2010 v časti pozbavenia spôsobilosti na právne úkony a v časti rozsahu zastupovania opatrovníkom tak, že K. J., nar. XX.X.XXXX obmedzil v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu: právne úkony týkajúce sa prijímania, nadobúdania a nakladania s finančnými prostriedkami presahujúcimi 10 eur týždenne a s hnutelným a nehnuteľným majetkom akejkoľvek hodnoty, preberania dôchodku a peňažných dávok zo sociálneho poistenia a štátnych sociálnych dávok, uzatváranie zmlúv o pôžičke, zmlúv o úvere a iných zmlúv zaväzujúcich k majetkovým plneniam a právnych úkonov, ktorými na seba vezme voči veriteľovi povinnosť, že pohľadávku uspokojí, ak ju neuspokojí dlžník, právne úkony adresované štátnym orgánom a iným orgánom verejnej správy, právne úkony týkajúce sa rozhodovania o mieste bydliska, právne úkony týkajúce sa poskytovania zdravotnej starostlivosti vrátane odmietnutia poskytovania zdravotnej starostlivosti, rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zdravotníckeho zariadenia a dania informovaného súhlasu s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, právne úkony týkajúce sa poskytovania sociálnych služieb menovanému vrátane rozhodovania o vstupe, umiestnení a výstupe zo zariadenia, v ktorom bude umiestnený s povinnosťou opatrovníka S. B. R., Ul. slobody XXB, F. zastupovať K. J., nar. XX.X.XXXX v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony. Štátu náhradu trov konania nepriznal a rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil s poukazom na § 10 ods. 1, 2, 3 zák. č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka, § 231, § 248 ods. 2, § 249 ods. 1, § 52 a § 251 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“).

3. V odôvodnení rozsudku prvoinštančný súd poukázal na to, že dňa 20.02.2017 podala osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, na Okresný súd Bratislava V návrh na vrátenie spôsobilosti na právne úkony, ktorý odôvodnila svojim osobným právom vyplývajúcim z Charty ľudských práv, stabilizovaným

zdravotným stavom, upravením vzťahov v rodine žijúcej v Bratislave a ťažkosťami vyplývajúcimi z odobratia spôsobilosti v riešení akéhokoľvek problému. Okresný súd Bratislava V predmetný návrh postúpil Okresnému súdu Komárno ako súdu príslušnému na konanie. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom opatrovníka, znalkyne H.. G. R., vzhľadnutím osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, znaleckým posudkom H.. G. R. č. XX/XXXX, pripojenými spismi Okresného súdu Komárno sp.zn. 12Ps/30/2014, 12Ps/14/2013 a Okresného súdu Bratislava V sp. zn. 17Ps/12/2012, 17Ps/12/2010, 17P/61/2012 a zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č. k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 08.12.2010 bola osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, pozbavená spôsobilosti na právne úkony, uznesením Okresného súdu Komárno č. k. 12Ps/30/2014 bolo za opatrovníka tejto osoby ustanovené S. - B. R. Ul. R. XXB, F.. Znalkyňa H.. G. R. vo veci vypracovala znalecký posudok č. XX/XXXX, z ktorého vyplýva, že osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, trpí duševnou poruchou schizoafektívnou poruchou s postprocesuálnym defektom osobnosti. Ide o poruchu trvalého charakteru. Liečbou je možné potláčať poruchy vnímania - halucinácie, poruchy myslenia bludy, emočné výkyvy a poruchy správania - agresivitu. Menovaný sa vie orientovať v čase, pozná hodnotu peňazí, ale nevie s nimi primerane nakladať. Orientovať sa vie len v priestore známom, tam kde to pozná. V novom priestore sa môže stratiť, napr. pri návšteve lekára, keď odišiel sanitár, menovaný nevedel ako situáciu riešiť, svojvoľne odišiel z čakárne. Neposlúchol inštrukciu, no následne ho musel hľadať zdravotný personál, sám by do zariadenia netrafil. Menovaný si vzhľadom na svoj zdravotný stav uvedomuje obsah a význam právnych úkonov len parciálne, musia mu byť vysvetlené jednoduchšou formou (bežnú formu používanú v reálnom živote nepochopí). Na druhej strane zohráva úlohu aj jeho ochota racionálne argumenty akceptovať, nakoľko v rámci svojho myslenia má „vlastnú pravdu“. Uvedené platí v kompenzovanom stave. V prípade, ak je dekompenzovaný (je prítomná psychotická symptomatika) menovaný si vôbec neuvedomuje obsah a význam právnych úkonov. Duševnú porucha ho obmedzuje v týchto oblastiach: podpisovanie písomnosti, nedokáže adekvátne nakladať so svojim majetkom, financiami, je nutný dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, nedokáže si samostatne vybavovať svoje osobné ani úradné záležitosti. Menovaný vzhľadom na svoj duševný stav nie je schopný samostatne cieľavedome konať. Posúdiť následky svojho konania je schopný len v niektorých situáciách a aj to len v kompenzovanom stave a pokiaľ to nebude proti jeho „vlastnému svojsky spracovanému presvedčeniu“. Taktiež počas znaleckého vyšetrenia do popredia vystupujú rozdielnosti vo verbalizovaných obsahoch, napr. racionálne vie, že v minulosti po vysadení liekov sa mu zhoršil stav, preto to už robiť nebude, ako uvádza, lieky užívať bude, liečbu ponechá na psychiatra. Ale na druhej strane pri prvej možnosti, keď je bez dohľadu, okamžite vynecháva liečbu. Uvedené súvisí s dissimuláciou a nekritičnosťou k vlastnému stavu. U menovaného od znaleckého skúmania v októbri 2010 nedošlo k zlepšeniu jeho zdravotného stavu, ktoré by odôvodňovalo navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

4. Súd osobu, o ktorej spôsobilosti sa konalo vzhliadol v zariadení sociálnych služieb S. dňa 19.09.2017. Pri vzhľadnutí pán J. uviedol, že v zariadení sa cíti celkom dobre, teraz mu dali televízor a poličku na knihy. Má skoro najkrajšiu izbu, ktorú mu upratujú upratovačky a on sám si uprace posteľ a stolík s knihami. Návrh na vrátenie spôsobilosti podal preto, aby sa mohol vrátiť do bežného života a vytvoriť si partnerstvo. Chcel by aj voliť a častejšie chodiť do L.. Nevie presne, kde by chcel bývať, ani čo by robil. Možno by učil angličtinu malé deti alebo robil sanitára. Vzťah k deťom nemá, ale angličtinu by zvládol učiť len začiatčovníkov, preto hovorí o deťoch. Poberá dôchodok 408 eur, nie je si istý, či by to stačilo na zaplatenie podnájmu v L., asi by sa musel v L. oženiť. L. ho veľmi láka, chcel by tam chodiť častejšie. V zariadení sa cíti byť trochu odrezaný. V L. vyrastal, žil tam 45 rokov. V januári bude v zariadení už piaty rok, predtým bol v F. X mesiacov. V L. má kamarátov, rodinu aj rodinných priateľov. Vie o tom, že má schizoafektívnu poruchu, najprv mal depresie a na tie bral lieky ale potom mu na psychiatrii určili diagnózu F51 - schizofréniu a na to berie lieky 3x denne, ktoré mu dávajú sestričky. Lieky berie pravidelne, aj keď ide k mame, vtedy mu ich v zariadení pribalia a on ich poctivo berie. Keby mu súd vrátil spôsobilosť na právne úkony a odišiel by zo zariadenia, naďalej by pravidelne chodil k lekárom a bral lieky. Má taký postoj, že mu lieky pomáhajú a má skúsenosť, že keď ich vynechal, tak sa mu zhoršil stav, cítil sa horšie, asi to bolo tým, že nebral lieky.

5. Zástupca opatrovníka na pojednávaní dňa 12.10.2017 uviedol, že K. J. urobil pozitívne zmeny odkedy je v zariadení. Do zariadenia prišiel negativisticky naladený. Teraz už spolupracuje, občas ide za opatrovateľkami, občas sa zúčastňuje spoločných aktivít. Býva v dvojposteľovej izbe s jedným spolubývajúcim. Na izbe má televízor, má zabezpečený nonstop prístup k internetu, je to inteligentný človek so širokým rozhľadom. V zariadení ho majú radi. V stave, v akom je teraz, je však len vďaka tomu, že sa o neho zdravotný personál stará a on ich pokyny poslúchne, pokiaľ sú mu dostatočne

vysvetlené. Menovaný však potrebuje usmerniť, napr. v tom, čo si má obliecť, je schopný obliecť si krátke nohavice napriek tomu, že je zima, alebo je schopný obliekať si špinavé oblečenie, pokiaľ mu nie je vysvetlené, že je potrebné dať toto oblečenie vyprať. Menovaný však spolupracuje, nie je zlomyseľný, len žiada o vysvetlenie. Je potrebné pomáhať mu aj pri hygienických úkonoch. Lieky užíva pravidelne, na ich užívanie dohliada zdravotný personál. V prípade, že by bol bez dohľadu, možno by lieky ešte nejaký čas užíval, ale potom by prestal. Aj teraz sa vyjadruje tak, že „na čo to mám brať“. Potom mu je zdravotným personálom vysvetlené, že lieky brať musí a on poslúchne. Podľa názoru opatrovníka by bol K. J. schopný nakladať aj s finančnou hotovosťou 50 eur mesačne, toľko mu z dôchodku zostáva ako vreckové, z tejto sumy sa však hradia lieky, po ich úhrade mu zostáva v priemere 20-30 eur. Je však potrebné, aby bol menovaný pod dohľadom, pretože boli časy, keď len tak daroval svoje topánky niekomu inému.

6. Súd dospel k tomu záveru, že návrhu osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, v súčasnosti nie je možné v plnom rozsahu vyhovieť. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že K. J. trpí duševnou poruchou, a to schizoafektívnou poruchou s postprocesuálnym defektom. Táto porucha je trvalá, nie je možné ju vyliečiť, liečbou sa dajú potláčať len prejavy tejto poruchy, a to poruchy vnímania, myslenia a správania. Táto duševná porucha robí K. J. nespôsobilým na právne úkony v oblasti nakladania s financiami a majetkom, uzatvárania zmlúv, vybavovania si svojich osobných a úradných záležitostí, rozhodovania o poskytovanej zdravotnej starostlivosti a poskytovaných sociálnych služieb. V týchto oblastiach života K. J. nie je schopný sám cieľavedome konať a uvedomiť si následky svojho konania. Keďže Civilný mimosporový poriadok už s pozbavením spôsobilosti na právne úkony nepočíta a pripúšťa len obmedzenie spôsobilosti na právne úkony, súd považujúc pozbavenie spôsobilosti na právne úkony za jeden z najzávažnejších zásahov do duševnej integrity jednotlivca vyhodnotil tak, že v súčasnosti nie sú splnené predpoklady na to, aby bola osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, pozbavená spôsobilosti na právne úkony. Avšak vzhľadom k tomu, že vykonaným dokazovaním boli zistené oblasti života, v ktorých táto osoba nie je spôsobilá sama cieľavedome konať, súd v záujme ochrany tejto osoby pred jej neuvážaným konaním a pred jej prípadným zneužívaním zo strany tretích osôb, považoval za nevyhnutné túto osobu obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, v akom nie je schopná samostatne a cieľavedome konať. Na základe uvedeného súd zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava V č. k. 17Ps/12/2010-29 zo dňa 08.12.2010 v časti pozbavenia spôsobilosti K. J. na právne úkony tak, že ho obmedzil v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ktorý je uvedený vo výrokovej časti rozsudku, teda v rozsahu právnych úkonov, v ktorých súd považoval za potrebné dohliadať nad jeho konaním. Zároveň súd uvedený rozsudok zmenil aj v rozsahu zastupovania K. J. opatrovníkom tak, že súdom ustanovený opatrovník S. - B. R. Ul. slobody XXB, F., je povinný zastupovať K. J. v rozsahu jeho obmedzenia v spôsobilosti na právne úkony.

7. O trovách štátu, ktoré vznikli titulom vyplatenej odmeny znalkyni za vypracovanie znaleckého posudku, súd s poukazom na § 251 ods. 1 CMP rozhodol tak, že štátu náhradu trov konania nepriznal. O trovách konania súd rozhodol v zmysle § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie K. J. - osoba o ktorej spôsobilosti sa koná (navrhovateľ), žiadajúc prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony. Pretože pravidelne berie lieky a jeho stav je stabilizovaný, žiadal o prehodnotenie rozsudku v tom zmysle, že žiadal prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony v plnom rozsahu.

9. K odvolaniu navrhovateľa sa vyjadril opatrovník tak, že menovaný je od 8.2.2013 umiestnený v ich zariadení. Ako sociálne zariadenie v súlade so zákonom o sociálnych službách poskytujú klientom pomoc pri odkázanosti, ubytovanie, stravovanie, sociálnu rehabilitáciu, upratovanie a pranie. J. J. patrí medzi klientov, ktorí potrebujú čiastočný dohľad nad niektorými seba obslužnými úkonmi, ako napr. osobná hygiena (osobnú hygienu dodržiava len po upozornení), úkony starostlivosti o svoje sociálne prostredie (svoju izbu uprace len po upozornení) a úkony základných sociálnych aktivít. Užíva lieky pod dohľadom zdravotníckeho personálu. S rodinou kontakt udržiava, môže odcestovať sám do L., avšak po každej návšteve dochádza k zhoršeniu jeho zdravotného stavu, v dôsledku nedodržiavania liečebného režimu. Je ľahko ovplyvniteľný zo strany ostatných klientov. Podľa ich názoru obmedzenie v súdom stanovenom rozsahu je v záujme tohto klienta vzhľadom na jeho schopnosti.

10. Krajský súd v Nitre, ako súd odvolací podľa § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonom stanovenej lehote, neviazaný rozsahom odvolania (§ 65 CMP) a ani dôvodmi odvolania (§ 66 CMP) prejednal odvolanie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľa - p. K., o ktorého spôsobilosti na právne úkony sa koná, nie je dôvodné. S poukazom na uvedené, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

11. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

12. Podľa § 387 ods. 2 CSP ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

13. Konceptia zjednodušeného rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 387 ods. 2 CSP vychádza zo situácie, že ak odvolací súd zastáva názor, že súd prvej inštancie nielen vecne správne rozhodol, ale v odôvodnení sa správne argumentačne vysporiadal so skutkovým stavom i právnym posúdením, v takom prípade nemusí vyhotovovať štandardné rozhodnutie s náležitosťami podľa § 220 CSP, ale obmedzí sa len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd zároveň môže doplniť ďalšie dôvody na zdôraznenie správnosti preskúmaného rozhodnutia.

14. Odvolací súd preskúmajúc dôvodnosť podaného odvolania dospel k záveru, že súd prvej inštancie správne zistil vo veci skutkový stav, vec právne posúdil v súlade so zákonom a následne správne rozhodol o trovách konania, keď žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie uvedenými v odôvodnení rozsudku, preto naň v ďalšom odkazuje a nebude ich nadbytočne opakovať (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok, ďalej len "CMP) na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 23 ods. 2 CMP ak tento zákon neustanovuje inak, možno začať konanie aj bez návrhu. O začatí konania bez návrhu súd vydá uznesenie.

Podľa § 67 CMP na vady konania pred súdom prvej inštancie prihliada odvolací súd, len ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

16. Konanie o spôsobilosti na právne úkony je upravené v druhom diele Civilného mimosporového poriadku v ustanoveniach § 231 až § 251.

17. Podľa § 231 CMP v konaní o spôsobilosti na právne úkony súd rozhoduje o a/ obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, b/ zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony, c/ navrátení spôsobilosti na právne úkony.

18. Podľa § 233 ods. 1 CMP návrh na začatie konania môže podať blízka osoba, poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, poskytovateľ sociálnych služieb alebo ten, o koho spôsobilosti sa má konať.

19.1. Ustanovenie § 233 ods. 1 CMP vymedzuje okruh aktívne legitimovaných subjektov, ktoré oprávnených podať návrh na začatie konania o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby a o navrátení spôsobilosti na právne úkony.

19.2. Obmedzenie spôsobilosti na právne úkony je u každej fyzickej osoby veľmi závažným zásahom do jej základných práv a slobôd, a preto rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony môže vydať jedine súd v osobitnom súdnom konaní a to výlučne z dôvodov, ktoré sú výslovne uvedené v zákone.

19.3. V zmysle ustanovenia § 10 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov, takýmto dôvodom môže byť iba tá skutočnosť, že fyzická osoba je v reálnom živote schopná robiť iba niektoré právne úkony, pretože: a/ trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná, b/ nadmerne požíva alkoholické nápoje, iné omamné prostriedky alebo jedy.

20. Podľa § 234 CMP návrh na začatie konania musí obsahovať okrem všeobecných náležitostí podania opísanie skutočností odôvodňujúcich zásah do spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony a zdôvodnenie, že iné menej obmedzujúce opatrenia nie sú možné alebo opísanie skutočností odôvodňujúcich zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo skutočností odôvodňujúcich navrátenie spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 235 ods. 1 CMP, ak návrh na začatie konania podáva ten, kto má na veci právny záujem, je náležitosťou návrhu aj opísanie skutočností odôvodňujúcich oprávnenie na podanie návrhu.

Podľa § 249 ods. 1 CMP, ak sú dôvody na zmenu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony alebo na navrátenie spôsobilosti na právne úkony, súd rozsudkom skôr vydaný rozsudok zmení alebo zruší.

Podľa § 249 ods. 2 CMP, súd rozsudok zruší aj vtedy, ak zistí, že na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony neboli dôvody.

21. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že v preskúmvanej veci ide o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu (§ 23 ods. 2 CMP), čo vyplýva z tej skutočnosti, že v zmysle Civilného sporového poriadku konanie možno začať bez návrhu, pokiaľ to tento zákon nevyklučuje, t.j. neustanovuje inak. Konanie nemožno začať bez návrhu, pokiaľ zákon ustanoví, že sa môže začať len na návrh (napr. podľa § 87 CMP konanie o povolenie uzavrieť manželstvo sa začína len na návrh). Ak však zákon neobsahuje odlišnú úpravu, konanie možno začať aj bez návrhu.)

22. Platná právna úprava Občianskeho zákonníka pri identifikácii možného rozsahu zásahu do spôsobilosti fyzických osôb na právne úkony diferencuje, pričom z ustanovenia § 8 OZ vyplýva možnosť súdu: - obmedziť spôsobilosť fyzickej osoby na právne úkony alebo pozbaviť fyzickú osobu spôsobilosti na právne úkony. Napriek dikcii vyplývajúcej z hmotného práva treba konštatovať, že moderné právne úpravy, ako aj rozhodnutia európskych súdnych autorít v snahe o zachovanie relevantného a rovného postavenia osôb so zdravotným postihnutím netoleruje možnosť úplného pozbavenia fyzickej osoby spôsobilosti na právne úkony. Tak ako vyplýva z čl. 12 Dohovoru, právny systém štátu musí rešpektovať spôsobilosť osôb so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života na rovnakom základe s ostatnými, v právnych vzťahoch musia existovať primerané a účinné záruky s cieľom zabrániť zneužitiu v súlade s medzinárodným právom v oblasti ľudských práv. Tieto záruky musia byť primerané tomu, do akej miery si uvedené opatrenia vyžadujú ochranu záujmov danej osoby, musia podliehať pravidelnej a nezávislej kontrole a predchádzať, resp. zabraňovať konfliktu záujmov. (Smyčková, R., Števíček, M, Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, 777 s.).

23. Rozhodnutie o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony súd vydá vtedy, ak existuje niektorý zo zákonných dôvodov, teda fyzická osoba trpí duševnou poruchou, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov, omamných prostriedkov, či jedov a v dôsledku týchto osoba nie je schopná robiť niektoré, resp. žiadne právne úkony. Samotná existencia faktorov umožňujúcich obmedziť rozsah spôsobilosti konať s právnym následkom sama osebe nestačí a rozhodnutie súdu je viazané na predpoklad, že z uvedených dôvodov fyzická osoba nie je spôsobilá robiť právne úkony. Existencia uvedených predpokladov je predmetom dokazovania, pričom súd v tomto konaní v zmysle základných princípov je povinný zistiť skutočný stav veci a je povinný vykonať dôkazy potrebné na zistenie skutočného stavu, aj keď ich účastníci nenavrhlí (či. 6 Základných princípov, § 35, 36 CMP). Konanie o zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony umožňuje súdu zohľadniť tzv. výhradu zmeny pomerov (clausula rebus sic stantibus). Duševná porucha ani existencia závislosti spôsobujúcej obmedzenie spôsobilosti konať s právnym následkom nemôže byť krátkodobá. Občiansky zákonník v § 10 predpokladá, že ide o stav trvalý po určitú kvalifikovanú dobu, ale súčasne nevyklučuje, že „zdravotný“ stav fyzickej osoby sa môže zmeniť. To zakladá možnosť iniciovať konanie o zmene obmedzenia spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony. (Smyčková, R., Števíček, M, Tomašovič,

M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2017, 778 s.).

24. Odvolací súd z obsahu spisu zistil, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č. k. 17Ps/I2/2010-29 zo dňa 08.12.2010 bola osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná, pozbavená spôsobilosti na právne úkony a uznesením Okresného súdu F. č. k. 12Ps/30/2014 bolo za opatrovníka tejto osoby ustanovené S. - B. R. R., Ul. R. XXB, F.

25. Pán K. J. (osoba, o ktorej spôsobilosti sa koná) podal na súd žiadosť o prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony argumentujúc, že je to jeho právo, ktoré vyplýva z M. ľudských práv a z dôvodov, že má stabilizovaný zdravotný stav, upravené rodinné vzťahy a jeho ťažkostí spojených s pozbavením spôsobilosti. Vzhľadom na skutočnosť, že skorším rozhodnutím súdu bola osoba pozbavená spôsobilosti na právne úkony (v čase, keď uvedeným spôsobom bolo možné rozhodnúť) a výsledok spočívajúci v rozhodnutí súdu napadnutým rozsudkom možno konštatovať, že napadnutým rozhodnutím bolo rozhodnuté o zmene rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony. Aj keď hlavným kritériom pri zmene rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony (čo môže byť zúženie alebo rozšírenie obmedzenia) je zmena pomerov, je treba konštatovať, že v dôsledku zmeny procesného práva (v dôsledku dodržiavania medzinárodných štandardov), ktoré viac s možnosťou úplného obmedzenia spôsobilosti na právne úkony nepočíta (na rozdiel od hmotnoprávnej úpravy), je nutné prihliadnuť na skutočnosť, že hoci by skutková situácia na strane osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná nezmenila, súd je povinný vždy zmeniť súdom stanovené pozbavenie spôsobilosti na právne úkony tak, aby obmedzenie dotýkajúce sa osoby neprekračovalo hranicu prípustných obmedzení, ktoré v zásade prekračujú rámec bežných záležitostí každodenného života.

26. Takto tomu bolo aj v prejednávanom prípade, pretože v povinnom rozsahu skúmania súd z úradnej povinnosti v súlade so zákonom vykonal všetky potrebné poučovacie aktivity a vyšetrovacie úkony týkajúce sa zisťovania potrebných skutočností, pričom po zistení zdravotného stavu prostredníctvom znaleckého skúmania (znaleckým posudkom a výsluchom znalca), zariadenia kde sa p. J. nachádzal správne zistil, že je na mieste zmena rozsudku č. k. 17Ps/I2/2010-29 zo dňa 08.12.2010. Zmena spočívala v obmedzeniach, ktoré sú v súlade so zdravotným stavom p. J.. Hoci jeho zdravotný stav možno považovať za stabilizovaný, nemožno prehliadnuť skutočnosť, že popri schizoafektívnej poruche už potvrdený postprocesuálny defekt, čo je komplikácia neliečenej duševnej poruchy. Ide o stav trvalý, aktuálnou liečbou zatiaľ uvedené nejde liečiť - odstraňovať. Práve tento postprocesuálny defekt osobnosti spôsobuje neschopnosťou vyšetrovaného samostatne adekvátne fungovať, preto nedošlo k zlepšeniu jeho duševného stavu do tej miery, ktoré by umožnilo navrátenie spôsobilosti na právne úkony, čo konštatoval znalec v znaleckom posudku. Pán J. v rámci dohľadu opatrovníka, resp. zariadenia kde je umiestnený v zásade spolupracuje, pričom práve spolupráca (napr. pri pravidelnej liečbe) je predpokladom udržateľnosti stabilizovaného zdravotného stavu. Samotná skutočnosť, že p. J. berie lieky, nemohla byť dôvodom pre zrušenie rozhodnutia, resp. prinavrátanie spôsobilosti na právne úkony, pretože disciplína užívania liekov je naviazaná na pravidelný dohľad kompetentných osôb. V prípade, ak je p. J. dekompenzovaný (je prítomná psychotická symptomatika), menovaný si vôbec neuvedomuje obsah a význam právnych úkonov. Z uvedených dôvodov nebolo na mieste prinavrátiť spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu, pričom obmedzenie tak ako ho identifikoval súd prvej inštancie je plne v súlade so stavom p. J. a zabezpečuje jeho ochranu a naplnenie jeho práv.

27. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol súd podľa § 52 CMP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

28. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku v spojení s § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde,

ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).